

Další schůzka příznivců filmového klubu „**Film a historie**“ se uskuteční v

úterý **9. 4. 2019** v **učebně dějepisu** od **7:10** hod.

Téma: **Michail Gorbačov** (1931)

(Reformátor, nebo „čarodějuv učeň“?)

Michail Sergejevič Gorbačov je jedním z nejvýznamnějších státníků 20. století. Když se stal v březnu 1985 (po zemřelém Konstantinu U. Černěnkovi) generálním tajemníkem KSSS, přebíral Sovětský svaz (podle amerického prezidenta Reagana „RÍŠI ZLA“) ve velmi špatném stavu. Byl to **přesvědčený komunista**, který **chtěl** postupnými reformami dát **budování komunismu v SSSR nový impuls**.

Glasnosť (tedy svoboda slova) a „**perestrojka**“ (tedy „**přestavba**“ sovětské ekonomiky, zahraniční politiky, obrany i sovětského politického systému) se však koncem 80. let rychle změnila (z úhlu pohledy maršálů a konzervativních komunistů) v „**katastrojku**“. Tedy **v rozpad SSSR** na konci roku **1991**, kterému **nedokázal** zabránit ani **pokus o státní převrat** proti (tehdy již) sovětskému prezidentu Gorbačovovi, o který se **v srpnu 1991** pokusili **konzervativní komunisté, armáda a ministerstvo vnitra (KGB)**. Gorbačovovi vyrostl mocný soupeř: ruský prezident **Boris Jelcin**. Proti puči odvážně vystoupil a (sám bývalý komunista) **prosadil zákaz KSSS**.

Gorbačov patrně narazil na setrvačnost sovětského systému, podcenil hloubku ekonomického a morálního marasmu, v níž se sovětská společnost nacházela. Kromě zbrojení zaostával SSSR za Západem ve všem. Gorbačovem otřásl výbuch jaderné elektrárny v Černobyli v dubnu 1986. Glasnosť nevyhnutelně vedla k bolestným debatám o krvavé sovětské historii (Stalinovy zločiny-hnutí Pamjat'), bujel antisovětský nacionalismus (v Pobaltí či na Kavkaze). Ekonomika nebyla schopna kvůli nákladům na zbrojení zajistit obyvatelstvu dostatek kvalitního zboží. Gorbačov a jeho tým (hl. A. Jakovlev) chtěli dát obyvatelstvu více svobody a práv a demokratizace společnosti (Sjezdy lidových poslanců) směřovala k politické pluralitě, tedy konci mocenského monopolu KSSS. To u nemalé části sovětské společnosti naráželo na zuřivý odpor...

Gorbačov ale byl úspěšný v zahraniční politice. Jeho „politika nového myšlení“ zásadním způsobem přispěla k zlepšení klimatu v mezinárodní politice, k uvolňování napětí mezi „Východem“ a „Západem“ a k reálnému (hl. jadernému) odzbrojení. Gorbačov byl **na Západě** velmi populární (tzv. „**gorbymánie**“), přispělo k tomu i sympatické vystupování jeho ženy Raisy (v SSSR tomu bylo naopak...). Gorbačov ukončil sovětskou válku v Afghánistánu (1988-89), umožnil sovětským satelitům v Evropě pokojně opustit sovětský blok (1989-1991), nebránil sjednocení Německa (1989-90), akceptoval rozpad Varšavské smlouvy a RVHP (1991), s Ronaldem Reaganem podepsali (1987) smlouvu o likvidaci raket středního doletu (500-5000 km). Dnes je ale její platnost ohrožena....M. **Gorbačov** právem **získal** v roce **1990 Nobelovu cenu za mír**. Po rezignaci na post sovětského prezidenta v prosinci 1991 se opakovaně pokoušel o návrat do vysoké ruské politiky, ale marně...

Všechny zájemce srdečně zve Mgr. Zdeněk Dvořák